

Sociologija grada II

Tematska jedinica

-Sociološke implikacije urbanizma-

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Kada je riječ o sociološkim implikacijama urbanizma ili urbanističkog planiranja kao značajne ljudske djelatnosti mogu se uzeti u obzir dva bitna momenta: 1. objektivne pojave i procesi koji određuju urbanistiku i 2. polje subjektivnog, odnosno svijest i samosvijest lica koje se bavi urbanizmom.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Stepen ekonomskog i tehnološkog razvoja, postojeća struktura društva, politički sistem vrijednosti suštinski određuju urbanističko planiranje. U objektivne pojave spadaju i društvene posledice urbanizma tj. društveni procesi (integracija, dezintegracija, segregacija, sukobi), psihička satisfakcija, identifikacija s naseljem, socijalizacija i drugo.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Urbanizam se manifestuje kao urbanizam klase i prikriva strategiju kapitalističke klase koja uspostavlja vlast nad prostorom. Zato urbanizam ne uspijeva da izađe iz krize niti urbanista da definiše svoju ulogu. Negativne ocjene urbanističkog planiranja preovlađuje u razvijenim kapitalističkim zemljama kako među marksistički orijentisanim tako i među autorima drugih orijentacija.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Urbanizam se javlja kao nadgradnja neokapitalističkog društva. Zbog toga neophodna je njegova kritika kao prakse i kao ideologije. Lijeva kritika se suprostavlja ulozi države, njenoj strategiji, politici prostora, ekonomizmu itd.

Važno je pitanje da li su i u kojoj mjeri urbanisti obdareni sociološkom imaginacijom u Milsovom smislu riječi.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Raščlanjajući „idealno tipski“ shvaćenu sociološku imaginaciju Ziokovski iznosi njena četiri elementa: 1. svijest urbaniste o značajnoj društvenoj funkciji njegovog posla; 2. svijest o potrebi i neophodnosti saznanja o društvenoj stvarnosti; 3. svijest o značajnim društvenim poslasticama različitih urbanističkih projekata sa stanovišta zadovoljenja ljudskih potreba i želja; 4. svijest da je cjelokupna djelatnost urbaniste determinisana njegovom klasnom pa i nacionalnom pripadnošću i primarnim iskustvom.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Usled kompleksnosti urbanog fenomena interdisciplinarni rad i pristup postaju neophodni. Mnoge teškoće i problemi iskrsavaju u vezi sa interdisciplinarnom saradnjom na urbanističkom polju. Uslov za integraciju parcijalnih saznanja i uspješnu saradnju su prethodno riješena fundamentalna teorijska pitanja. Lefevr predlaže razvijanje „filozofskog duha“ - istorijsko kritičke misli koja bi podvrgla kritici fragmentarne nauke (pa i urbanizam).

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Ova misao insistira na shvatanju grada kao totaliteta. Sledeći elemenat sociološke imaginacije urbaniste odnosi se na spoznaju društvenih posledica njegovog rada. U svojim stvaralačkim stremljenjima urbanista je podložan mnogim uticajima. Pod dejstvom određenih društvenih činilaca oblikuje se ideologija i iluzija urbaniste od kojih su najčvršće i najefikasnije iluzije klase.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Humanistički orijentisani urbanisti zalažu se za demokratizaciju, za socijalno heterogeno naselje, dok konzervativni opravdavaju ili se zalažu za socijalnu segregaciju na klasnoj, etničkoj pa i na rasnoj osnovi. Ima urbanista koji vjeruju da u dobro uređenom prostoru ljudi moraju biti srećni. To je svojevrsni fetišizam prostora.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Urbanista može biti svjestan ideološke obojenosti svojih ciljeva, poteza, ali isto tako može da bude nesvjestan. Lefevr kaže: „Urbanizam je urbanizam klase a da to ne zna. Kad urbanista to zna on postaje ciničan ili se odriče poziva“.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

U većini dosadašnjih pristupa planiranju interesi zajednice su politički oblikovani ali ne od strane planera, već od onih koji su za to imali pokriće u vladajućem sistemu donošenja odluka. Pojmovi poput „interesa“ i „zajednice“ oblikovni su u političkoj odnosno sferi vlasti.

Sociologija grada II

-Sociološke implikacije urbanizma-

Koncept participatornog planiranja znatno proširuje bazu onih koji treba da se (samo)organizuju, da imaju informacije, odnosno da prošire arenu demokratske politike i sadržaj i metode urbanog planiranja. Sposobnost urbanizma da ponudi viziju grada je ograničena. I sama uloga urbanista nije da nameće prostorne vizije, već da ih iznalazi. McClendon uočava da ljudi danas više ne žele da slušaju o planerskim vizijama, već žele da budu uključeni u razvoj tih vizija.

Sociologija grada II

Konsultovana literatura:

Vujović, S. (1990). *Ljudi i gradovi*. Beograd : Filozofski fakultet / Budva: Mediteran.

Supek, R. (1987). *Grad po mjeri čovjeka*. Zagreb: Naprijed. (Poglavlje: str. 60-70).